

Dirección General de Educación Básica Regular
Dirección de Educación Inicial

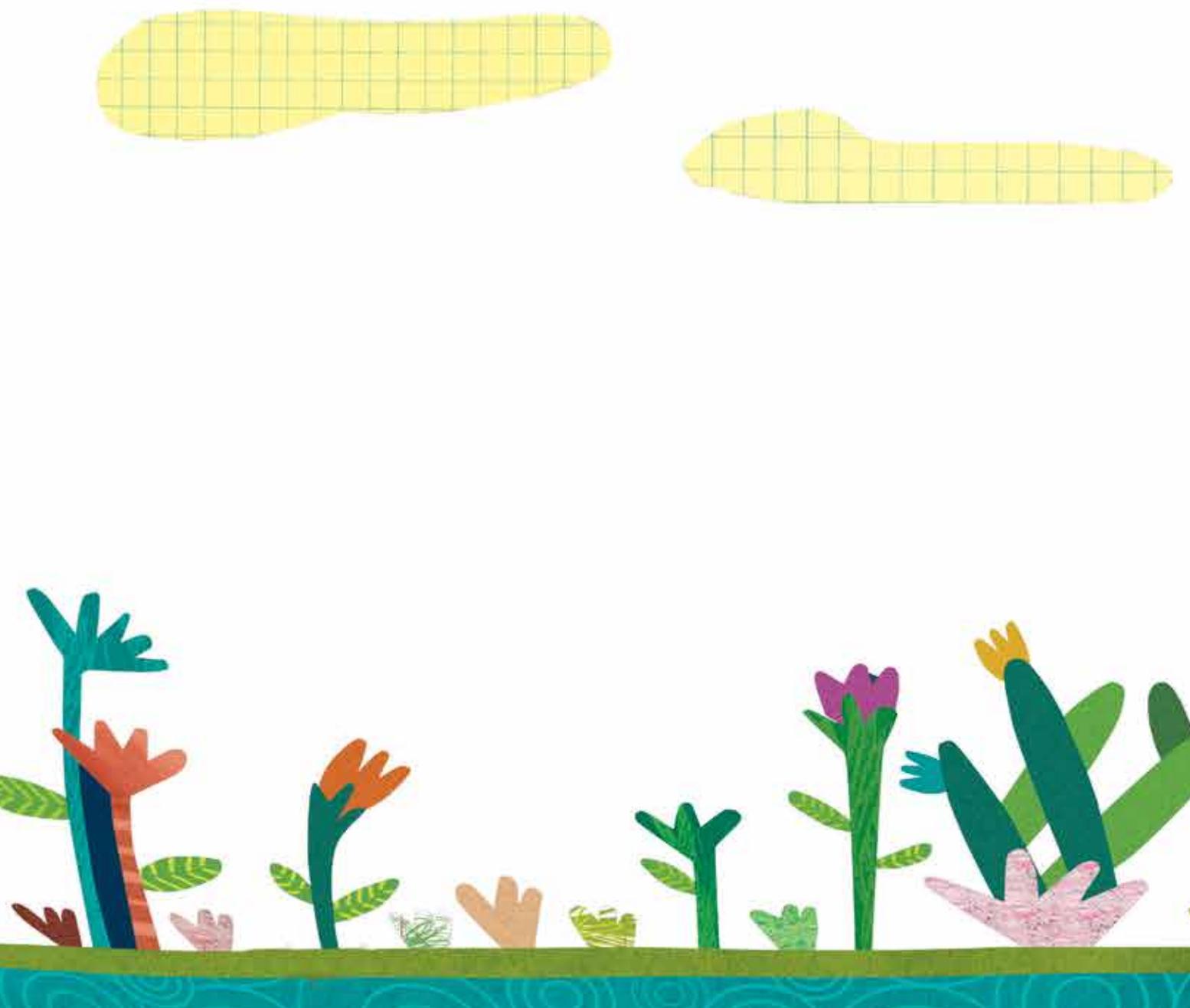
¿Paita piñayetiri?

Cuento N°26

Textos: Cucha del Águila Hidalgo

Ilustraciones: Rember Yahuarcani

Compromiso:

Este cuento ha sido escrito y dibujado con cariño *especialmente* para los niños y niñas de _____.

Esperamos que lo *disfruten* y *aprendan* mucho con él.

MINISTERIO DE EDUCACIÓN

Título: ¿Y tú qué ves?

Ministerio de Educación
Av. De la Arqueología, cuadra 2. San Borja
Lima, Perú
Teléfono: 615-5800
www.minedu.gob.pe

2012

Tiraje: 29,240 ejemplares

Recopilación y/o adaptación de los cuentos:
Cucha del Águila Hidalgo

Traducción:
Liliana Cárdenas Icahuate

Ilustración:
Rember Yahuarcani

Diseño y diagramación:
Rocío Rodríguez Alegría

Corrección de estilo:
Fernando Ortiz Zevallos

Impreso en:
Quad/Graphics Perú S.A.
Av. Los Frutales N° 344 – Ate – Lima.
RUC 20371828851

© Ministerio de Educación
Todos los derechos reservados. Prohibida la reproducción de
este libro por cualquier medio, total o parcialmente, sin permiso
expreso de los editores.

Hecho el Depósito Legal en la Biblioteca Nacional del Perú
N° 2012-11791

Impreso en el Perú / *Printed in Perú*

MINISTERIO DE EDUCACIÓN

Dirección General de Educación Básica Regular
Dirección de Educación Inicial

¿Paita piñayetiri?

Cuento N°26

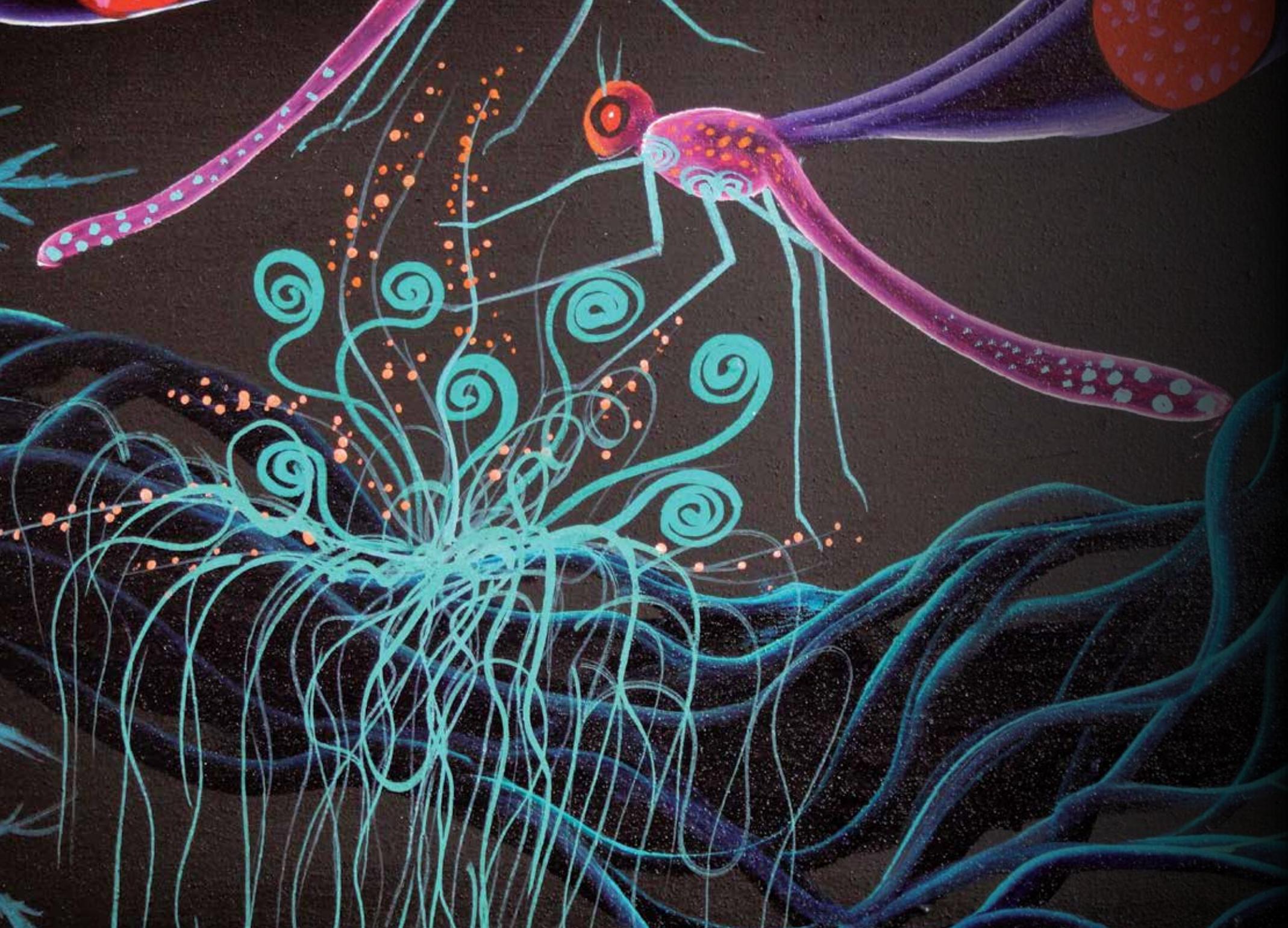
Sankenarentsikika chora
oshiyakantakoyeta:

inchatyakipe
banenkayetachari,

Kantashiyetachari
tojasheripe,

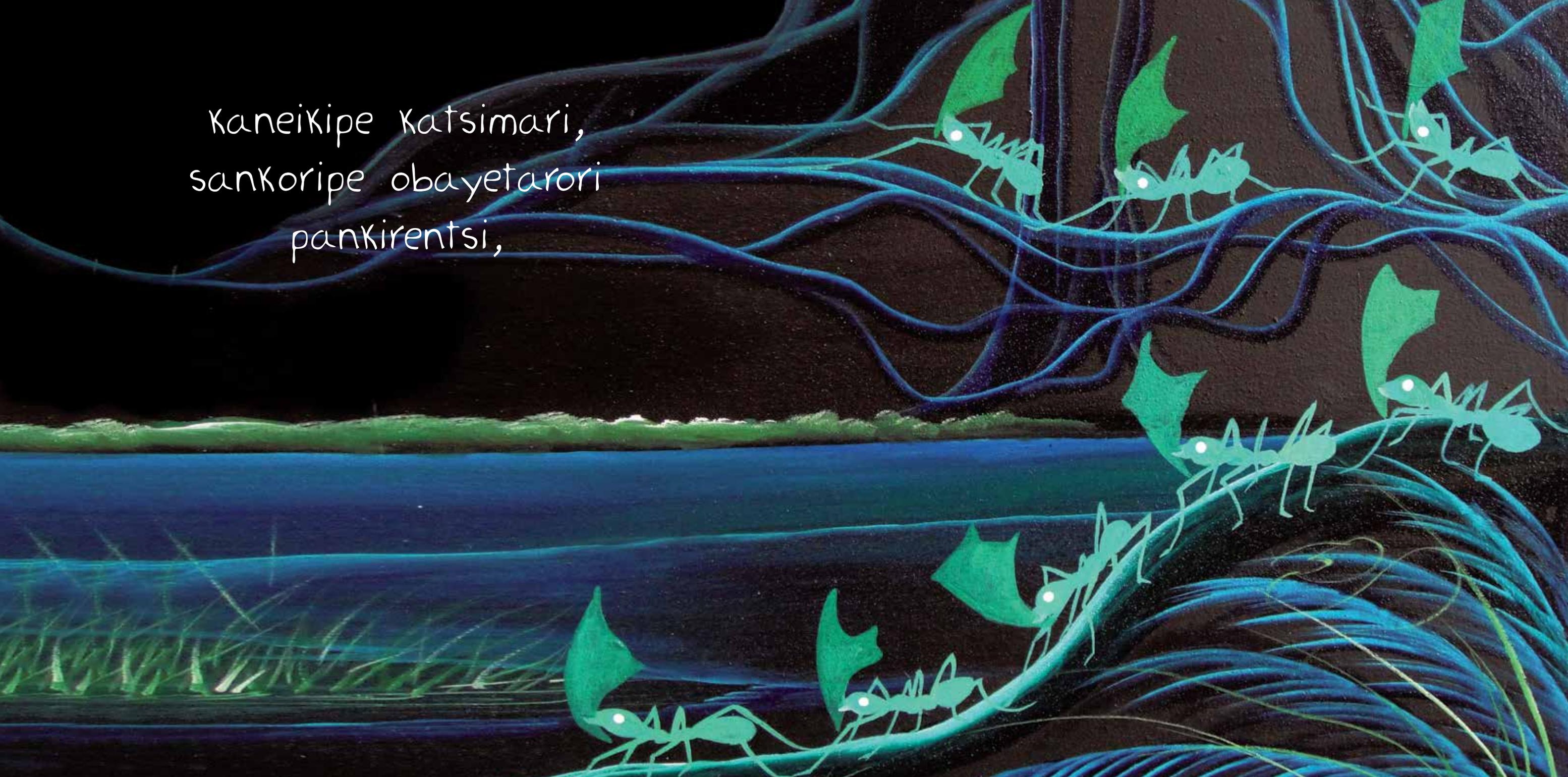

mamperitike Kari
Konijatatsineri,

ibetope tsaronti,

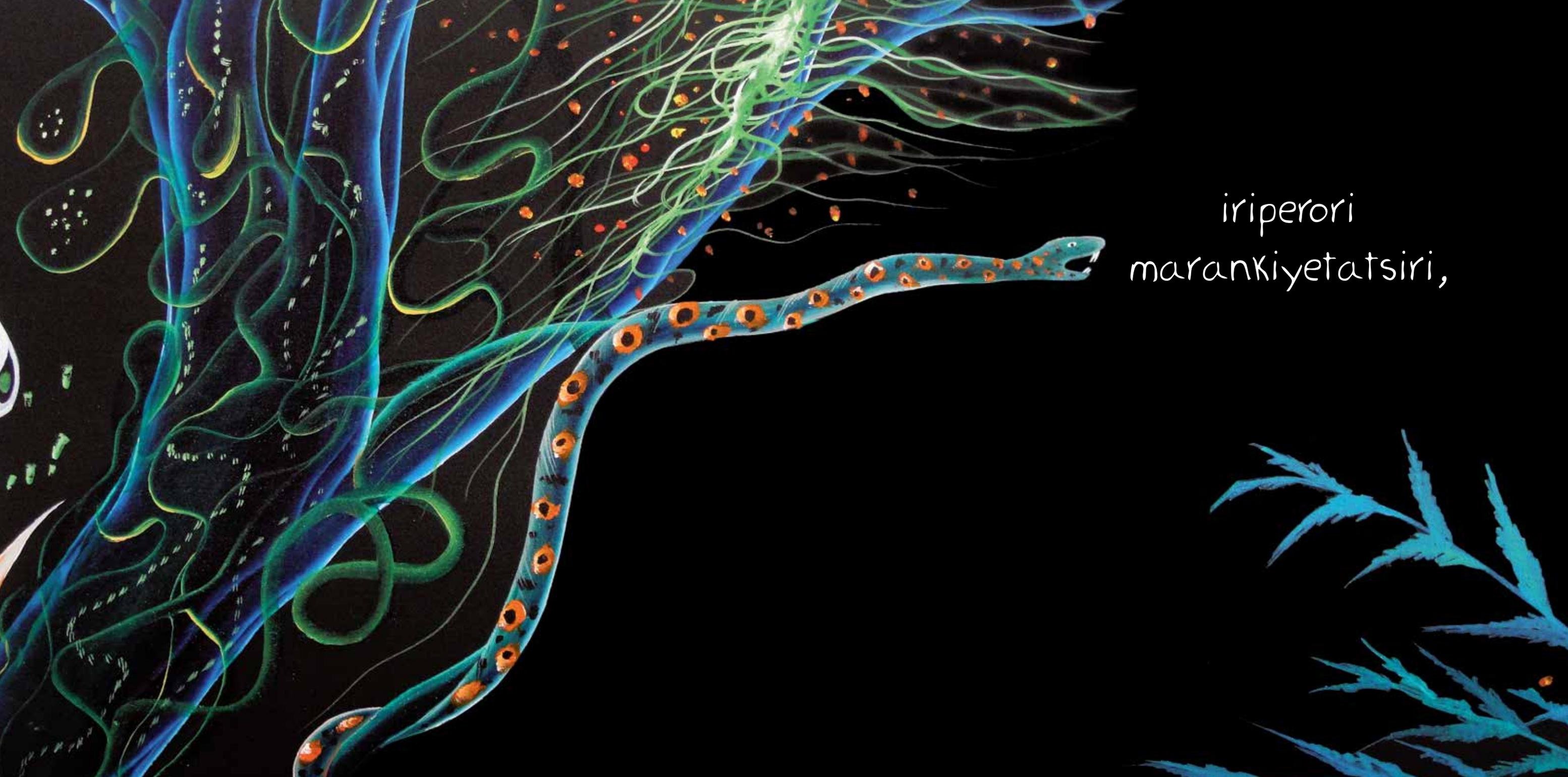

Kaneikipe Katsimari,
sankoripe obayetarori
pankirentsi,

manijipe katsiri,

iriperori
marankiyetatsiri,

piratsipe kitamarotsanori,

shiyentipe
arayetatsiri,

Katitoripe anianiyetatsiri,

Kemaripe
nijaberi,

manitipe
atitinkari,

impoijs tsamiripe
kokiyetatsiri,

aisati jetaripe
patakayetachari mapipeki.

ĉPaita pashini piñayetiri
shiyakantsikika
okantakota inchatomashi?
Pimpajariayeri.

Declaración Universal de los Derechos Humanos en ashaninka

SÍMBOLOS PATRIOS

BANDERA

CORO DEL HIMNO NACIONAL

ESCUDO

Timatsi Kameetsatatsiri Akoajeitakeri: Te Onkameetsateji Intsaneemparo.

Ayojeitakeri, 1.

Akempetabakaajeita maaroni atiri. Timatsi akenkeshirejaitantari maaroni, timatsi amejaitari, ayojeiti paitarica okameetsati antajeitiri: te onkameetsateji intsaneapitsajeiteero itsipapee. Te onkameetsateji imperanajeitee, te onkameetsateji iroashinonkaajeitee, irointi okameetsati aakameetsatabakaajeitea.

Ayojeitakeri, 2.

Akoajeitake irimajeitero maaroni atiri oka kameetsayetatsiri asankenatakotakeri. Te onkameetsateji intsaneakoteari. Tempa amonkaratabakaajetaka, eiro akantiritsi itsipapee “Eiro noshinetimpitsi abirori. Pinashita, te pishaninkatenaji, onashita pimeshina, abiro tsinane, onashita pineane, onashita pikemisantiri, piponeaka pashiniki kipatsi, te pashitaarantea, te pimpinkatsateji. Te pinkameetsateji.” Te onkameetsateji ankantayetero okapee, irointi okameetsati aakameetsatabakaajeitea, maaroni.

Ayojeitakeri, 3.

Te onkameetsateji iroyeetee, te onkameetsateji iroiminkiashiyeetee, te onkameetsateji iroashinonetee.

Ayojeitakeri, 4.

Te onkameetsateji irinoshiketeri atiri imperanantanteetariri, intsameetakaaneariri. Te onkameetsateji intsameetakaayeeteri kaari koatsi intsameete. Okameetsati impinayeeteri maaroni tsameetantatsiri.

Ayojeitakeri, 5.

Te onkameetsateji iroatsinayeeteri atiri, te onkameetsateji imasanatapiniteri, te onkameetsateji iroashinoketeri, te onkameetsateji impashibentakayeari

Ayojeitakeri, 6.

Tempa atiri anajeitake, akempetabakaajeitaka. Te onkametsateji inkantajeitee a gobierno, kobariri aisati joeshi: “Kaaripini atiri. Te pinkempetenaji narori.”

Ayojeitakeri, 7.

Keario akempetabakaajeitaka Okameetsati inkabintsaajeitee maaroni itiankaneppee gobierno, ankempejaitanteariri maaroni itsipapee. Te onkameetsateji inkanteete: “Te pinkameetsateji abiron.”

Ayojeitakeri, 8.

Timatsi ishinejeitakeeri abinkatsaritepee. Intimerika koatsineri intsaneapitsajeiteero, okameetsati inkantakobentajeitee yora pinkatsaripee. Te onkameetsateji irishineteri oashinonkaajeiteeneme.

Ayojeitakeri, 9.

Terika ontime antayetiri, te onkameetsateji iraashitee yora kobaririya, te onkameetsateji iroiminkeashijeitee. Aisati te onkameetsateji iraashitee pashinike kipatsi.

Ayojeitakeri, 10.

Intimerika kantatsineri otimi kaari kameetsatatsi antakeri, okameetsati intime kaari kishenee, irisampitakojeitanteen. Yora kaari kisantatsi iriotanake keariorika ikantiri yora kantakobenteeneri.

Ayojeitakeri, 11.

1. Ariorika intime atiri kantakobenteeri: “Timatsi yantiri, poiminkeri.” 1ro kantaincha te onkameetsateji inkante pinkatsari: “Keario, timatsi yantin.” Okameetsati irijibate inkemisantee arori iriotasannotanteari jaoka okanta maaroni. Okameetsati iriotakojeitero maaroni ashaninkapee, onkanteata eiro yoasanketashiyeeete.
2. Ariorika otimi antayetiri kaari itsaneakojeiteeri abinkatsari te. Impoji inkanterika abinkatsaritepee te onkameetsateji oka antayetiri. 1ro kantainéja te onkameetsateji inkisakoteero oka antitakari peerani. Pineakero, peerani antantakarori, te intimeji tsaneakojeiteeroneri.

Ayojeitakeri, 12.

Te onkameetsateji irashereashitee itsipapee aisati eiro ikeashiteemparo abanco irashereanteeri. Te onkameetsateji iramenashitearo asankenayetiri ariorika akoake amanakero. Te onkameetsateji inkantashijeite ashaninkapee: “Te inkameetsateji yoka, timatsi yantayetiri.” Okameetsati intsaneakeari yora abinkatsaritepee.

Ayojeitakeri, 13.

1. Oshinetaka ankenayetanake jaokarika anta aipatsiteki. Te onkameetsateji intsaneakojeiteero.
2. Ankoakerika ajate pashiniki kipatsi, te onkameetsateji intsaneakojitee abinkatsaritepee. Aisati ankoakerika ampiaje aipatsiteki, te onkameetsateji intsaneakojeiteero avinkatsarite.

Ayojeitakeri, 14.

1. Ariorika inkisashijeitee ashanincapee arori anta aipatsiteki, okameetsati iraaameetsajeitabake itsipapee atiri anta iipatsiteki iriori.
2. 1ro kantaincha ariorika antakero kaari kameetsatatsi aipatsiteki, eiro ajititsi iraaameetsajeitabake itsipapee atiri.

Ayojeitakeri, 15.

1. Okameetsati ashaninka tasanajeitanti maaroni sabikajeitatsiri aipatsiteki.
2. Te onkameetsateji inkantashitee abinkatsaritee: “Te abiro noshaninka.” Aisati te onkameetsateji inkantee: “Eiro noshinetimpitsi pishaninkateari itsipapee atiri.”

Ayojeitakeri, 16.

1. Ariorika irantearitake shirampari aisati tsinane, oshinetaka iraye aisati okameetsati intime itomipee. Te onkameetsateji inkanteeri: “Te pishaninkatenaji: eiro pai” onashita pikemisantiri: eiro pai.” Irointi tsinane omonkaratakeri shirampari. Opinkatsataka irosati: oshinetaka onkanteri shirampari okoakerika ayeri; aisati, ariorika airi omonkaratakeri, aisati oshinetaka onkante okoakerika ojokajeri.
2. Terika inkoye shirampari iraye, aisati terika onkoye tsinane aye, te onkameetsateji imperanayeeteari iraabakajeitea.
3. Okameetsati abamejeitari atomipee amejaitari aisati abamejeitari irantapinitero kameetsatatsiri. Eirorika abametasanotiri kameetsa, eiro yaakameetsatabakaajeitatsi ashaninkapee.

Ayojeitakeri, 17.

1. Okameetsati irashitaarantea maaroni atiri. Okameetsati irashitearo apaniro, aisati inkoakerika inkarajeitari itsipapee irashijeitearo maaroni.
2. Te onkameetsateji irapapitsayeeteri irobararo.

Ayojeitakeri, 18.

Okameetsati ankenkeshiretero paitapeerika akoajeitiri, aisati okameetsati ankemisante, ankoakerika. Te onkameetsateji inkishimenteeero abinkatsarite. Ankoakerika abashinajero akemisantiri, aisati oshinetaka. Okameetsati amajeitero apaniro, aisati okameetsati ankarajeitari maaroni ashaninkapee amajeitantearori. Okameetsati abamejeitari itsipapee, aisati antayetero ikoakayeeri Atasorentsise.

Ayojeitakeri, 19.

Okameetsati ankenkeshiretero paitapeerika akoajeitiri aisati ankamanteri itsipapee; te onkameetsateji inkishimenteeetero. Okameetsati abamejeitari aisati sabikajeitatsiri pashinipeeki kipatsi.

Ayojeitakeri, 20.

1. Okameetsati ampatojeitea abametakajeitanteari. Te okameetsateji intsaneemparo.
2. Terika ankoye, te onkameetsateji inkanteete: “Jeri yoka pinkarajeitapiniteri.”

Ayojeitakeri, 21.

1. Okameetsati ankamanteri abinkatsarite paitarika akoajeitiri irantayeteri. Ariorika ankamantasanoteri arori: terika aneeri arori, ankoyeakeri ashaninka, antiankeri inkamanteri iriori.
2. Te onkameetsateji inkanteete: “Te pinkameetsateji, tekatsi pinkantea pamitakoteri abinkatsarite.”
3. Te onkameetsateji impinkatsatashitea abinkatsaritepee, irointi okameetsati ankoyeajeitari pinkatsaribentajeitakeeri. Okameetsati irishinejeitee ampiitapinitero ankante janikarika akoake impinkatsaribentajeitee. Okameetsati asankenatero, te onkameetsateji iriote pinkatsari janikarika kaari koatsi impinkatsaritaje aisati: tempa ikishirikari.

Ayojeitakeri, 22.

Okameetsati iraaameetsatabakaajeitea maaroni sabikajeitatsiri iipatsiteki, te onkameetsateji irashinonkaajeitea aparopee. Timatsi koiteimojeiteeri: abari, abararo; akoajeitake ashaninkapee aakameetsateeri; akoajeitake aisati amayetero amejaitakeri. Te onkameetsateji intsaneemparo.

Ayojeitakeri, 23.

1. Okameetsati ontime jaokarika antaroajateri onkanteata amanantantearori koiteimoteeri. Okameetsati antaroajate jaokarika akoiri; te onkameetsateji inkamantee itsipapee paitarika antayeteri. Te onkameetsateji aisati iroashibentakajeitee yora tsameetakayeeri. Te onkameetsateji aisati inkantajeitee: “Eiro pitsameetitsi.”
2. Ariorika amonkaratakeri itsipapee antaroajatake, okameetsati irimonkaratakea kireiki impinayeeteeri.
3. Ariorika antaroajate, okameetsati impinatasanojeitee yora ataroajatiniri onkanteata eiro ashinonkatsi. Aisati te ancoyeji ashinonkayea ajina aisati atomipee. Ariorika ashinonkaabetea, ari okameetsati inkabintsayee itsipapee.
4. Ankoakerika, okameetsati ankarajeitari tsipapee taroajatiniriri abatorote ankamantajeitari paita akoajeitiri. Ariorika amitakotabakaajeitea inkemisantajeitee, impajeitee maaroni irebijeitakeeri.

Ayojeitakeri, 24.

Okameetsati irishinejeitee abatorote amaoreapinite. Te onkameetsateji intsameetakaapinjieitee osamani. Kameetsa irishinejeitee amaoreajeite aparopee kitaiteri fiesta, aisati impinajeitee okempetaka ataroajatake.

Ayojeitakeri, 25.

1. Tempa akoajeitake abari, aitsaare, abanko aisati aabintarontsi. Ariorika antsameeteneri abatorote okameetsati impinatee kireiki amanantantearori maaroni koiteimojeiteleri, aisati koiteimotori ajina aisati atomipee. Aisati terika amatero antaroajate, aisati ariorika anteashipatanake onkameetsate ontime koiteimoteeri. Aisati okameetsati ontime koiteimotori kamajimentaaro iriori.
2. Okameetsati ankabintsaasanotero tsinane timatsiri otomipee, aisati okameetsati inkabintsaasanoteri irijanikipee, maaroni. Irinti kabintsaasanajeitineri ishaninkapee iriori.

Ayojeitakeri, 26.

1. Okameetsati ontime irishitoriantanteari maaroni atiripee. Ariorika inkee primaria, jero aisati secundaria, te onkameetsateji impinatero inkeanteari escoera. Okameetsati aisati imperanayeeteari inkye, te onkameetsateji irisokijaye ebankaripee. Okameetsati ontime pashinipee escoera iriotanteari ashaninkapee mecanico, agropecuaria, paitapeerica. Okameetsati ontime aisati universidad inkeanteari matasanotori sankenarentsi. Ariorika impinatero irointi yora keajeitatsiri.
2. Okameetsati abamejeitari keajeitatsiri escoeraki intimajeite kameetsa, inkabintsaajeitari itsipapee aisati irishineteri itsipapee intime kameetsa. Tempa okameetsati ankabintsaajeitari itsipapee, aakameetsajeitari. Eiro akisashitaritsi poneachari pashiniki kipatsi, neanatanatarori otsipapee neantsi. Aisati eiro akisashiyetaritsi nashitachari imeshina, aisati yora kaari kempejeiteene ikemisanti. Okameetsati amitakojeitari maaroni atiri aakameetsatabakaajeitea, apitimajeite Kameetsa.
3. Yora ashtariri itomipee irio kantatsineri jaokarika intiankeri itomipee inkeanteari escoera.

Ayojeitakeri, 27.

1. Oshinetaka irantajeitero maaroni oka yantayetiri ishaninkapee. Te onkameetsatejiintsaneempari. Okameetsati iribeshirementearo tiimayetatsiri inampiki: escoera, kampo, iroane, maaroni.
2. Ariorika irobetsikero ashaninkapee paitarika, aisati ariorika irisankenatero paitarika, tempa iriotake ashtarori. Inkoakerika, okameetsati impimantero; te onkameetsateji inkoshiyeeteri.

Ayojeitakeri, 28.

Okameetsati irishinejeiteero abinkatsaritepee oka asankenatakotakeri; te onkameetsateji intsaneapitsateero.

Ayojeitakeri, 29.

1. Ariorika ankoake antimajeite kameetsa, eiro akantashitapinitari itsipapee inkabintsaajeitee, aisati irimitakojeitee. Irointi okameetsati ankabintsaajeitari iriori, ami takojeitari. Impojikea antimajeite kameetsa.
2. Otimi osheki kameetsayetatsiri asankenatakotakeri. Okameetsati amayetero oka akoajeitiri aisati amejaitakarika. 1ro kantaincha te onkameetsateji antsaneakeari oka ikoajeitakeri itsipapee. Yora pinkatsari aisati yora kobariria aisati yora joeshi inkamantajeitee paitarika antajeitari onkanteata eiro ashereiritsi itsipapee, aisati onkanteata eiro abashinonkairitsi.
3. Okameetsati maaroni oka ashinejeitiri itsipapee, iro kantaincha te onkameetsateji irantero kaari akoakaajeitakeririka maaroni atiripee.

Ayojeitakeri, 30.

Okameetsati amonkarajeitero maaroni asankenajeitakeri aka. Te onkameetsateji intsaneapitsajeiteero abinkatsaritepee aisati ashaninkapee. Okameetsati ashinejeitari maaroni atiri irisabikajeite kameetsa.

